

**GRUNDERNA
FÖR ALLMÄNNA
SPRÅKEXAMINA**

© Utbildningsstyrelsen 2002

Ombrytning Pirjo Hilkku

Edita Prima Ab

Helsingfors, 2002

ISBN 952-13-1284-X (häft.)

ISBN 952-13-1432-X (pdf)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

DNR **55/011/2001**

FÖRESKRIFT **Iakttas som
förpliktande**

DATUM **31.10.2001**

Giltighetstid fr.o.m.
1.1.2002 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger

L 668/1994 2 §

F 669/1994 5 §

F 116/1999

Upphäver Föreskrift Nr **6/630/94**
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR ALLMÄNNA SPRÅKEXAMINA

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för Allmänna språkexamina.
Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.1.2002 tillsvidare.

Språkexaminationskommissionen, examensarrangörerna samt testkonstruktörerna
och -bedömare kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika
från dem.

Generaldirektör

Jukka Sarjala

Överinspektör

Tarja Jukkala

INNEHÅLL

Inledning	7
Examensinnehåll	7
Språkfärdighetsnivåer	7
Temaområden	9
Kommunikativa syften	9
Testuppgifterna	10
Delprovet i talförståelse	10
Delprovet i textförståelse	10
Delprovet i muntlig framställning	10
Delprovet i skriftlig framställning.....	11
Delprovet i strukturer och ordförråd	11
Bedömning	11
Intyg	12
Examinander med behov av särskilt stöd	12
BILAGOR	13
Beskrivning av färdighetsnivåerna	13
Temaområden	18
Kommunikativa syften eller språkfunktioner	23
Intygsmodell	26

INLEDNING

Allmänna språkexamina skall fastställa vuxna personers funktionella språkfärdighet. Begreppet 'funktionell språkfärdighet' avser hur naturligt och flytande examinanden skall klara av olika uppgifter och situationer som förutsätter förståelse och användning av ett visst språk.

Språkexamina avläggs på grundnivå, mellannivå och högsta nivå. Examinanden skall själv välja vilken nivå han vill delta i. Testets grundnivå motsvarar stegen 1–2 på språkfärdighetsskalan, mellannivån stegen 3–4 och den högsta nivån stegen 5–6.

Testerna i språkexamina skall bestå av fem delprov: talförståelse, textförståelse, muntlig framställning, skriftlig framställning samt strukturer och ordförråd. Prestationerna skall bedömas utifrån definierade bedömningsgrunder, och examinanderna skall ges ett intyg med en numerisk språkfärdighetsprofil, det vill säga en separat nivåbedömning av vart och ett av de fem delproven samt ett allmänt betyg över färdighetsnivån baserat på resultaten i delproven.

Examina i olika språk skall vara likvärdiga, så att till exempel nivå (=vitsord) 2 i de olika språken skall stå för samma funktionella språkfärdighet. Överensstämmelsen får inte vara beroende av hur examinanden har skaffat sig sin språkfärdighet. En och samma funktionella språkfärdighetsnivå kan i olika språk uppnås under olika lång tid.

EXAMENSINNEHÅLL

I de allmänna språkexamina skall förmågan att kommunicera på ett främmande språk testas. Testerna skall göras upp så, att språkfärdigheten testas i situationer som examinanden blir tvungen att klara av i verkligheten. Innehållet i en examen skall beskrivas med hjälp av de teman och språkfunktioner som ingår i olika språkbrukssituationer. I internationella examina för kommunikativ språkfärdighet definieras språkfärdighet också på ett liknande sätt.

SPRÅKFÄRDIGHETSNIVÅER

Färdighetsnivåerna anges på en skala som har en central funktion i Allmänna språkexamina. Språkfärdigheten skall bedömas med en 6-gradig skala som är jämförbar med skalan i den allmäneuropeiska referensram som utarbetats av Europeiska rådet. Språkfärdighetsskalan kan också utnyttjas för syften som inte har något direkt samband med examen. Så kan till exempel arbetsgivaren använda skalan för att bestämma språkraven för olika uppgifter. En utbildningsplanerare kan göra upp kursplaner med hjälp av skalan och en privatperson kan ställa egna mål för sina språkstudier. Skalan erbjuder likväl inte i sig särskilt konkret information om innehållet i proven på olika språkfärdighetsnivåer. Därför skall man också ta del av listorna över temaområden och språkfunktioner, som är indelade efter testnivå.

I det följande definieras den sexgradiga skalan för olika färdighetsnivåer:

- 6 – Förstår utan svårigheter alla typer av talat och skrivet språk. Små nyansskillnader i uttryck bereder endast sällan svårigheter. Talar och skriver mycket ledigt i en stil som är anpassad till situationen och kan uttrycka även mycket små betydelseskiftningar. Behärskar grammatiken och ordförrådet i nästan alla situationer, och det är ovanligt med brister i behärskningen av ord och strukturer.
- 5 – Förstår längre tal som förs i normalt tempo ansikte mot ansikte eller t.ex. i TV och radio, även om detta ibland kräver en del koncentration. Förstår strukturellt och språkligt komplexa texter och samtida litteratur. Talar och skriver ledigt och klart om olika ämnen, men ovanliga ord och komplicerade satskonstruktioner kan bereda svårigheter. Vanligen behärskar examinandens grammatiken och kan använda den, liksom också ordförrådet, mångsidigt och väl.
- 4 – Förstår längre tal som i normalt tempo förs ansikte mot ansikte och samtal om allmänna ämnen samt tal bl.a. i TV och radio, men vissa detaljer kan bereda svårigheter. Snabbt talspråk och dialektalt språk kan vara svårt att förstå. Förstår utan svårigheter texter som handlar om allmänna företeelser, även om vissa nyansskillnader i texten kan gå förlorade. Reder sig rätt bra även i obekanta talsituationer. Kan skriva både privata och halvofficiella texter och framställa sina tankar så att de bildar ett logiskt sammanhang. Kan i tal och skrift skilja på formell och informell stil. Behärskar den elementära grammatiken och basordförrådet bra.
- 3 – Förstår längre talsekvenser och det centrala innehållet i många TV- och radioprogram om ämnet är någorlunda bekant. Förstår vanliga texter som inte kräver kännedom om ämnet. Tal i normalt tempo och krävande texter kan vålla svårigheter om talsekvensen är lång och ämnet främmande. Reder sig i vanliga praktiska talsituationer och kan skriva enkla sammanhängande texter om vanliga företeelser, men förståelsen försvåras ibland av brister i grammatik och termförråd. Behärskar ordförråd som är förknippat med vardagliga situationer och den elementära grammatikens centrala strukturer väl.
- 2 – Förstår tydligt och enkelt tal som handlar om vardagliga och bekanta ämnen. Har lätt att förstå korta enkla texter och begriper huvudpunkterna i texter som behandlar bekanta ämnesområden. Reder sig i rutinmässiga talsituationer som kräver ett enkelt informationsutbyte. Uttalet är dock bristfälligt. Kan skriva korta enkla texter om vardagliga företeelser, men texten kan vara osammanhängande. Behärskar den mest elementära grammatiken och det centrala basordförrådet.
- 1 – Förstår enkla och elementära uttryck vid långsamt och tydligt tal som handlar om företeelser förknippade med det egna livet eller den omedelbara konkreta omgivningen. Kan hitta information i enkla texter. Reder sig i mycket enkla talsituationer, men talet är långsamt och mycket

osammanhängande och uttalet är bristfälligt. Kan skriva mycket korta texter, dock med åtskilliga språkliga brister. Känner till det mest elementära ordförrådet och en del av den elementära grammatikens strukturer.

Se bilaga 1 för mer detaljerade delprovsspecifika beskrivningar av skalan.

TEMAOMRÅDEN

Temaområdena är identiska på samtliga testnivåer, det är endast kravnivån som varierar. Följande förteckning anger temaområdena i examen.

- A. Jag och min bakgrund
- B. Hem och boende
- C. Vardagslivet
- D. Socialt samspel
- E. Resor
- F. Hälsa och välbefinnande
- G. Arbete
- H. Miljö och landskänedom
- I. Samhälle

Se bilaga 2 för en mer detaljerad förteckning över temaområdena på de tre färdighetsnivåerna.

KOMMUNIKATIVA SYFTEN

De kommunikativa syften eller språkfunktionerna är ungefär desamma på samtliga testnivåer; skillnaderna sammanhänger med hur omfattande och mångsidigt examinandens förväntas uttrycka sig. På grundnivån är det viktigt att examinandens på något sätt kan uttrycka vad han avser, språket må sedan vara hur elementärt och kortfattat som helst. På mellannivån skall språket redan vara naturligare och bättre avpassat efter situationen, och på den högsta nivån skall examinandens kunna behärska olika språkfunktioner effektivt och naturligt i enlighet med situationens krav. I det följande presenteras en förteckning över de viktigaste språkfunktionerna som ingår i testerna.

- A. Att lämna och begära sakuppgifter
- B. Att uttrycka sin egen åsikt
- C. Att uttrycka och ställa frågor om känslor och attityder
- D. Att utträta ärenden
- E. Att följa vedertagen social praxis och sociala normer
- F. Att styra kommunikationen

I bilaga 3 anges språkfunktionerna på var och en av de tre testnivåerna.

TESTUPPGIFTERNA

Testerna i Allmänna språkexamina består av fem delprov på var och en av de tre testnivåerna: talförståelse, textförståelse, muntlig framställning, skriftlig framställning samt strukturer och ordförråd. På grund- och mellannivån testas talförmågan åtminstone tillsviare i språkstudio. På den högsta nivån ingår dessutom ett samtalsprov. I finska genomförs emellertid talprovet på grundnivån i form av en intervju.

DELPROVET I TALFÖRSTÅELSE

Uppgifterna i talförståelseprovet baserar sig på inspelade samtal, intervjuer, meddelanden, tillkännagivanden, kungörelser, notiser, kommunikéer och reklam. Examinanden skall i första hand besvara frågor om innehållet, på den högsta nivån eventuellt även skriva en sammanfattning. I vissa uppgifter som avlyssnas två gånger kan det gälla att ge svar på detaljerade frågor. Det avlyssnade materialets längd, ordförråd och motiv avpassas efter testnivån på samma sätt som i delprovet i textförståelse. Uppgifterna formuleras så, att examinandens svar inte enbart är beroende av om han förstår ovanliga ord. Också talhastigheten i inspelningarna varierar enligt testnivån.

DELPROVET I TEXTFÖRSTÅELSE

Delprovet i textförståelse innehåller texter av typen brev, budskap, meddelanden, reklam, notiser, saktexter och berättelser. Examinanden skall i huvudsak besvara frågor om innehållet. På grundnivån är texterna relativt korta och inte särskilt krävande med avseende på ordförrådet. På mellannivån är texterna något längre och ordförrådet mer mångsidigt. Testerna på den högsta nivån innehåller vanligen en längre text och flera kortare texter. De flesta texterna är autentiska.

Uppgifterna är formulerade så, att svaret inte enbart handlar om att förstå svåra ord. Frågorna hänför sig till sådana delar av texten som är mest utmärkande för respektive texttyp. Frågor som gäller en reklamtext kan ta fasta på det som är speciellt för den vara som texten gör reklam för eller på köpevillkoren. I en notis är ämnet och kärnpunkterna det centrala. På mellannivån hänför sig en del av frågorna till längre textavsnitt, då förståelsen av helheten betonas. Några detaljfrågor ingår också. Särskilt på den högsta nivån kan textförståelsen testas så, att examinanden får göra en skriftlig sammanfattning av texten. Frågor om innehållet ingår också i testet.

DELPROVET I MUNTLLIG FRAMSTÄLLNING

Den muntliga framställningsförmågan mäts på grund- och mellannivåerna i språkstudio (med undantag för grundnivån i finska språket) med uppgifter där examinanden bland annat skall besvara frågor, delta i simulerade samtal, komma med repliker i fingerade sociala situationer, beskriva något eller ge en lite utförligare redogörelse för något. Svaren spelas in på band. Uppgifterna konstrueras på basis av de förutnämnda temaområdena och språkfunktionerna. Svaren bedöms med hänsyn

till hur begripliga, tydliga och naturliga de är. Förutom studioprov ingår på den högsta nivån ett samtalsprov som vanligen utförs i form av en intervju på tumanhand med intervjuaren. Pardiskussion kan också ingå i testet. Samtalsprovet videofilmas.

DELPROVET I SKRIFTLIG FRAMSTÄLLNING

Den skriftliga framställningsförmågan bedöms utifrån minst två skriftliga meddelanden av olika slag. Uppgifterna är styrda och innehåller i allmänhet också kompletterande material. Bedömningen tar fasta på hur klart och naturligt meddelandet är; på de högre nivåerna beaktas dessutom graden av anpassning till situationen.

DELPROVET I STRUKTURER OCH ORDFÖRRÅD

Skillnader i omfattning mellan ordförråden på olika nivåer (på grundnivån ca 2 000, på mellannivån ca 5 000 och på den högsta nivån drygt 10 000 ord samt de vanligaste avledningarna) skall visa hur utförligt och flytande examinandens förväntas kunna behandla olika temaområden. I testet på t.ex. grundnivån måste behandlingen av vissa temaområden bli rätt snäv redan på grund av det begränsade ordförrådet på denna nivå.

Strukturerna och ordförrådet testas med ett antal uppgifter av olika slag. Uppgifterna är av tidsskäl närmast av flerval- och lucktesttyp. Behärskan av strukturer och ordförråd är en förutsättning för en god språkfärdighet, varför de testas med ett särskilt delprov. Visserligen visas kunskaper av den arten också i delproven i muntlig och skriftlig framställning, men ett särskilt delprov kan ge en bättre uppfattning om vilka strukturer och ord examinandens behäskar. Bedömningen är också enhetligare, eftersom prestationerna är likartade till sitt innehåll.

BEDÖMNING

Testuppgifterna i Allmänna språkexamina konstrueras utifrån nivåbeskrivningar på ett sådant sätt att det blir möjligt att bedöma språkfärdigheten så tillförlitligt som möjligt. Det normala är att förståelse-, grammatik- och ordförrådsuppgifterna på de olika nivåerna poängsätts, medan den skriftliga och muntliga framställningen vanligen bedöms med hjälp av språkfärdighetsskalan.

Prestationerna bedöms i enlighet med testspecifika bedömningsanvisningar. Bedömningen är kriterierelaterad: prestationen jämförs med nivåkriterierna, inte med andras testprestationer. Testprestationerna bedöms av utbildade bedömare. Kvaliteten på bedömningen upprätthålls med kontinuerlig utbildning och med hjälp av responsen på utvärderingsarbetet. För att alla testdeltagare skall befinna sig i samma ställning får bedömaren inte vara examinandens egen lärare eller en släkting till examinandens. En del av prestationerna bedöms av två olika bedömare, för att en enhetlig bedömning skall kunna garanteras. Vid behov anlitas ännu fler bedömare.

INTYG

En examinand som uppvisar en språkfärdighet som motsvarar minst den lägsta bedömningsnivån i Allmänna språkexamina får ett intyg över sin prestation. I intyget ingår en bedömning av examinandens allmänna språkfärdighetsnivå samt särskilda bedömningar av hans nivå enligt delproven i talförståelse, textförståelse, muntlig framställning, skriftlig framställning samt struktur- och ordkännedom. Skalan för färdighetsnivåerna finns på baksidan av intyget. Ett test på grundnivån kan ge färdighetsnivån *under 1, 1 eller 2*, på mellannivån färdighetsnivån *under 3, 3 eller 4*, och på den högsta nivån färdighetsnivån *under 5, 5 eller 6*.

Om examinanden har lämnat något delprov helt eller delvis ogjort, förses intyget med omnämmandet *kan inte bedömas* och någon bedömning av examinandens allmänna språkfärdighetsnivå ges då inte.

EXAMINANDER MED BEHOV AV SÄRSKILT STÖD

Även examinander med behov av särskilt stöd, t.ex. personer med hörsel- eller synskador eller läs- och skrivsvårigheter, kan delta i Allmänna språkexamina. Examinanden skall då uppvisa läkarintyg när han anmäler sig till examen. Intyg över läs- och skrivsvårigheter kan utfärdas också av speciallärare eller psykolog.

En examinand med behov av särskilt stöd deltar i samma test som andra men kan befrias från de delprov i vilka han p.g.a. sitt handikapp inte kan delta. Om handikappet kan avhjälpas med individuella testarrangemang (t.ex. genom mera tid, byte av skriftliga uppgifter mot muntliga, befrielse från att fylla i den optiska blanketten, bruk av datateknik, bilder, ljudband eller textförstoringar), skall testarrangören använda sådana i mån av möjlighet.

Testprestationen bedöms enligt samma kriterier som alla andra testprestationer i Allmänna språkexamina. Examinandens begränsning beaktas vid den slutgiltiga bedömningen utifrån expertutlåtanden. Om examen inte innehåller alla deltester ges ingen bedömning av examinandens allmänna språkfärdighetsnivå. Intyget skall innehålla en anteckning om specialåtgärderna.

BESKRIVNING AV FÄRDIGHETSNIVÅERNA PÅ TESTETS GRUNDNIVÅ

Talförståelse

- 2 – Förstår relativt långsamt, tydligt och förenklat tal om vardagliga och bekanta ämnen. Får genom att lyssna klarhet i detaljer, lätt identifierbara fakta och anvisningar som gäller bekanta och lättbegripliga ämnen. Längre taltexter och omfattande helheter kan ändå vara omöjliga att förstå.
- 1 – Förstår vid långsamt och tydligt tal elementära uttryck som har en direkt anknytning till det egna livet eller som behandlar den omedelbara konkreta omgivningen. Förstår den centrala innebörden i korta, tydliga och enkla budskap och meddelanden.

Textförståelse

- 2 – Har lätt att förstå korta och enkla texter. Förstår huvudpunkterna i texter som behandlar bekanta ämnen och vissa fakta även i texter om allmänna ämnen.
- 1 – Hittar förutsebara fakta i enkla texter. Kan utan svårigheter förstå enkla meningar, grundläggande uttryck samt bekanta termer t.ex. i annonser, förteckningar, menyer och tidtabeller.

Muntlig framställning

- 2 – Reder sig i rutinmässiga talsituationer som förutsätter enkelt informationsutbyte. Språkfärdigheten begränsar dock i hög grad de ämnen talaren förmår behandla. En förutsättning för att budskapet ska nå fram är att mottagaren är beredd att hjälpa talaren att formulera vad han vill säga. Uttalet kan avvika starkt från målspråket, vilket ställer stora krav på åhöraren och gör det sagda svårt att förstå.
- 1 – Kan fråga och svara på enkla frågor som handlar om direkta vardagliga behov och kan använda enkla artighetsfraser. Reder sig i elementära talsituationer, men kommunikationen är långsam och mycket osammanhängande och talaren är ofta tvungen att använda icke-språkliga metoder för att göra sig förstådd.

Skriftlig framställning

- 2 – Kan skriva kortfattade, enkla texter om vardagliga företeelser. Texten kan dock vara osammanhängande och innehålla uttryck som är svåra att förstå.

- 1 – Kan skriva mycket korta texter, såsom enkla meddelanden, postkort och några enkla meningar som handlar om skribenten själv. Texten är osammanhängande till innehållet och har stora brister i strukturen, även om den delvis är förståelig.

Strukturer

- 2 – Behärskar den elementära grammatiken, men användningen av strukturer är ännu osäker. Kan forma enkla meningar och korta, något mer komplicerade fraser. Utelämnar t.ex. ändelser, artiklar och prepositioner.
- 1 – Den elementära grammatiken behärskas mycket bristfälligt. Kan framställa närmast korta huvudsatser. Bruket av strukturer är inkonsekvent och strukturdelar fattas. Ord används ofta som det råkar sig.

Ordförråd

- 2 – Behärskar basordförrådet väl, vilket räcker till för normala situationer och bekanta ämnen. Ett aktivt bruk av basordförrådet kan dock ännu vara osäkert. Känner till och kan använda endast några idiom och kollokationer i vissa vanliga sammanhang. Rättskrivningen är osäker och inkonsekvent. Förmågan att sluta sig till betydelsen av ett ovanligt ord finns, men är utvecklad.
- 1 – Känner till grundbetydelsen hos ca 500 av de vanligaste orden i bekanta sammanhang. Kan använda elementära uttryck som anknyter till vardagen och den egna personen. Även det passiva ordförrådet är fortfarande litet och begränsat till områden förknippade med vardagen och den egna personen. Känner igen motsatserna och synonymerna till de vanligaste orden. Ordförrådet är synnerligen ensidigt och förmågan att sluta sig till betydelsen av ett ovanligt ord saknas.

BESKRIVNING AV FÄRDIGHETSNIVÅERNA PÅ TESTETS MELLANNIVÅ

Talförståelse

- 4 – Förstår tal i normalt tempo och samtal om allmänna ämnen, kan dock ha svårt att förstå vissa detaljer. Abstrakta ämnen, snabbt talspråk och dialektala drag bereder svårigheter.
- 3 – Förstår längre talsekvenser om motivet är förhållandevis bekant. Förstår den centrala tanken i normalt tal och i många TV- och radioprogram om aktuella frågor där talet är tydligt och framförs i normalt tempo. Tal i normalt tempo kan ibland bereda svårigheter om temat är främmande eller talsekvensen lång.

Textförståelse

- 4 – Förstår utan svårighet texter som handlar om allmänna ämnen. Förstår huvudinnehållet i texter, uppfattar de centrala sambanden mellan företeelser som nämns i texten och kan dra slutsatser på basis av texten. Vissa enskilda detaljer och nyanser i texten kan förbli oklara och det kan vara problematiskt att uppfatta skillnaden mellan fakta och åsikter.
- 3 – Förstår vanliga texter som inte kräver kännedom om ämnet. Uppfattar huvudpunkterna i rätt omfattande texter som behandlar vardagliga företeelser, men kan inte tillgodogöra sig alla delar i krävande texter och främmande ämnesområden kan bereda svårigheter.

Muntlig framställning

- 4 – Reder sig rätt bra även i obekanta kommunikationssituationer. Kan åtminstone i viss mån skilja mellan formell och informell språkform. Kan framföra och motivera sin åsikt begripligt. Kan berätta om och beskriva det som ses, hörs och upplevs. Är endast sällan tvungen att i vardagliga talsituationer ta till omskrivningar på grund av bristande språkfärdighet.
- 3 – Reder sig i vanliga praktiska talsituationer och kan själv ta initiativ i vardaglig kommunikation. Talet kan vara rätt långsamt, men onaturliga avbrott förekommer sällan. Blir förstådd trots att strukturer och ordförråd från modersmålet eller andra språk slår igenom och trots att uttalet kan avvika starkt från målspråket.

Skriftlig framställning

- 4 – Kan skriva både privata och halvofficiella brev och uttrycka sig sammanhängande. Kan framföra sin ståndpunkt förhållandevis utförligt samt betona centrala punkter i framställningen. Gör åtskillnad mellan formell och informell språkform, men uttryck som är onaturliga för målspråket kan förekomma sporadiskt.
- 3 – Kan skriva enkla enhetliga texter om vanliga ämnen. Texten är till innehållet begriplig, men vissa oklara uttryck och inkonsekvenser stör ibland läsrytmen.

Strukturer

- 4 – Behärskar den elementära grammatikens strukturer rätt bra. Känner även till vissa komplexa strukturer, men använder dem på ett stereotypt sätt. Grammatikfel och inexakthet förekommer fortfarande tidvis vid användningen av mindre vanliga och komplexa strukturer.
- 3 – Behärskar den elementära grammatikens centrala strukturer rätt bra. Kan formulera de vanligaste satstyperna och även använda längre uttryck. Även om det kan förekomma inexakthet i strukturerna och grammatiken fortfarande är osäker, hindrar bristerna inte kommunikationen.

Ordförråd

- 4 – Kan med sitt ordförråd förmedla det väsentliga även i tämligen krävande situationer, men uttrycksfullhet och för språket typiska nyanser saknas. Fel i ordanvändningen kan ibland förekomma, men talaren kan nästan alltid korrigera dem själv. Behärskar kollokationerna vid många ord i de flesta sammanhang.
- 3 – Behärskar den vardagliga vokabulären väl. Känner till och kan i olika sammanhang använda motsatser och synonymer i basordförrådet samt behärskar många av de allra vanligaste idiomerna.

BESKRIVNING AV FÄRDIGHETSNIVÅERNA PÅ TESTETS HÖGSTA NIVÅ

Talförståelse

- 6 – Förstår utan svårigheter alla typer av talat språk efter en kort tids bekantskap med accenten, även då det är fråga om målspråk som talas i snabbt tempo. Dialekter och små nyansskillnader kan dock bereda svårigheter.
- 5 – Förstår längre tal som i normalt tempo förs öga mot öga eller i TV och radio, även då förhållandet mellan olika företeelser endast antyds och inte uttrycks exakt. Förståelsen kräver dock en viss ansträngning. Förstår komplicerade anvisningar och kan följa invecklad argumentering om ämnet är någorlunda känt. Dialektala drag bereder vissa svårigheter.

Textförståelse

- 6 – Förstår praktiskt taget all slags skriven text. Förmår upptäcka stilskillnader, men betydelsenyanser hos ovanliga uttryck kan ibland bereda svårigheter.
- 5 – Förstår nästan utan svårigheter strukturellt och språkligt komplexa texter och även samtida litteratur. Nyanser och betydelseskiftningar kan dock bereda svårigheter.

Muntlig framställning

- 6 – Talar mycket flytande och drag som avviker från målspråket, t.ex. främmande betoning, förekommer endast sporadiskt i talet. Kan uttrycka små betydelsenyanser exakt och använda idiomatiska uttryck mångsidigt och ändamålsenligt. Kan beskriva komplicerade ämnen samt komplettera beskrivningen med underteman, utveckla olika synpunkter och avsluta framställningen på lämpligt sätt.
- 5 – Talar flytande utan att ofta behöva söka uttryck. Inläggen är naturliga,

sammanhängande och lagom långa. Kan framföra tydliga och detaljerade beskrivningar även om ämnet är komplicerat. Kan använda idiomatiska uttryck och vardagliga fraser och kan uttrycka nyanskillnader relativt bra.

Skriftlig framställning

- 6 – Kan skriva olika typer av texter nästan lika bra som en person som har målspråket som sitt modersmål. Kan skriva strukturellt logiska texter med en nyansrik och säker personlig stil som är anpassad till den förmodade läsaren.
- 5 – Kan skriva en klar, detaljerad och flytande text om olika ämnen med en stilart som passar innehållet. Kan framställa och motivera sin åsikt även om krävande ämnen. Användningen av ovanliga ord och komplexa satskonstruktioner kan dock vålla svårigheter.

Strukturer

- 6 – Uppvisar en säker, smidig och intuitiv behärskning av språkets strukturer. Behärskar och använder komplexa sats- och diskurskonstruktioner på ett mångsidigt sätt. Småfel kan förekomma, men mycket sällan.
- 5 – Behärskar praktiskt taget alla grammatiska strukturer väl och kan även variera sitt uttryckssätt. I ovanliga strukturer kan inexakthet ibland förekomma. Ett litet antal fel kan förekomma, men språkbrukaren kan nästan alltid korrigera felen själv.

Ordförråd

- 6 – Behärskar ordförrådet i nästan alla situationer och står beträffande ordval ungefär på samma nivå som en person som har målspråket som modersmål. Förstår och kan använda abstrakt, beskrivande och idiomatiskt språk samt talspråk. Okända ord förekommer endast undantagsvis även i de mest krävande terminologier. Förmågan att sluta sig till ordens betydelse på basis av ledtrådar och kontext är utmärkt.
- 5 – Förstår och kan på ett mångsidigt sätt använda termer, idiom och uttryck som används i talspråket. Behärskar flera alternativa uttryck i nästan alla text- och skrivsituationer. Bruket av abstrakta ord kan ibland vara osäkert.

TEMAOMRÅDEN

Följande indelning av temaområden tillämpas inom samtliga delprov. I ett enskilt test används likväl endast en del av de presenterade temaområdena.

	Temaområden	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivån
A.	<p>Jag och min bakgrund Examinanden skall kunna berätta om sig själv eller andra och kunna fråga andra om motsvarande uppgifter, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • basuppgifter (namn, även bokstaverat; adress; telefonnummer; kön; ålder; födelseort och -tid) • nationalitet • familje- och vänskapsförhållanden, familjemedlemmar • utbildning, språkkunskap • yrke, arbetsplats, arbetslöshet • utseende, karaktär • egna intressen och hobbyer (kultur, sport el. dyl.) 	Åtminstone nämna, kortfattat, genom bruk av elementära uttryck och fraser	Utförligare och mer nyanserat än på grundnivån	Utförligare och mer fördjupat än på grund- och mellan-nivåerna
B.	<p>Hem, boende Examinanden skall kunna samtala om sitt eget boende och fråga om andras boende, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • hemort • boende (hyres- eller ägarbostad; höghus, radhus eller egnahemshus/villa; rum; inredning) • bostadsområde (stad/landsbygd, service, trivsel, möjligheter till hobbyverksamhet) • boendeförhållanden och bostadspolitik 	Åtminstone nämna, kortfattat, genom bruk av elementära uttryck och fraser	Utförligare och mer nyanserat än på grundnivån	Utförligare och mer fördjupat än på grund- och mellan-nivåerna

	Temaområden	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivån
C.	<p>Vardagslivet Examinanden skall kunna berätta om sitt dagliga liv och fråga om andras levnadssätt och kultur samt om viktiga händelser och nyheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • levnadssätt (egna och allmänna) • dagsrytm, klockslag • shopping och service (bank, post, osv.) • konsumtionsvaror och mat, matlagning • måltider hemma och på restaurang • mått i olika myntenheter, priser, storlek, vikt • kollektivtrafik och privattrafik • aktuella evenemang (förståelse) • massmedier 	<p>I huvuddrag berätta, kortfattat, om personliga angelägenheter genom bruk av elementära uttryck och fraser</p>	<p>Utförligare och mer detaljerat också om annat än personliga angelägenheter</p>	<p>Mer abstrakt, genom jämförelser och analys</p>
D.	<p>Socialt samspel Examinanden skall kunna kommunicera i sociala situationer, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • stifta bekantskap, sammanträffa, presentera sig själv: personliga basuppgifter (se punkt A) • framföra och ta emot inbjudningar och fungera som värd/värdinna eller gäst vid bjudningar • uppträda belevat enligt kulturella normer för samtal (att inleda eller avsluta samtal, att gå med i en diskussion, att tacka och ta avsked) • samtala i telefon • skriftliga meddelanden till bekanta och obekanta mottagare 	<p>I familjära situationer, genom bruk av allmänna formuleringar och fraser, i första hand muntligt</p>	<p>Utöver det föregående också i halv-officiella sammanhang</p>	<p>Utöver det föregående också i officiella sammanhang, som representant för företaget o.d. eller hemlandet</p>

	Temaområden	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivå
E.	<p>Resor Examinanden skall reda sig i olika situationer under resor, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • skaffa upplysningar om resmål och logi • rese- och logiarrangemang, reseförsäkring • kollektivtrafik (frågor om avgångs- och ankomsttider, biljettköp, val av rutt och resesätt) • meddelanden och skyltar i transportmedel, tull, offentliga byggnader och vid gränstationer • inresa och utresa: samtal med pass- och tullmyndigheter (jfr punkt A, personuppgifter), resans syfte och längd, gods att förtulla, valutaväxling • ärenden på hotell • studiebesök, tjänsteresor och utbildningsevenemang • upplysningar om vägval och köranvisningar, trafikmärken och trafikregler • hyrning och underhåll av forskaffningsmedel • presentation av resmålet och rådgivning • problemsituationer: försvunnet bagage, stöld, olyckor 	Närmast förståelse av grundläggande frågor och kortfattad redogörelse för dem med hjälp av basordförrådet	Att självständigt klara av att hantera researrangemang	Att utöver det föregående kunna ta ansvar för eller representera andra resande
F.	<p>Hälsa och välbefinnande Examinanden skall reda sig på målspråket i kommunikation om bl.a. följande angelägenheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hälsotillstånd (illamående, hunger, törst, trötthet, sinnesstämning, eget hälsotillstånd och frågor om andras hälsotillstånd) • kroppsdelar • sjukdomsfall: första hjälp, läkarbesök, sjukhus • olycksfall och sjukdomar • handlande i nödsituationer • hälsovård • hälsofostran 	Åtminstone nämna, kortfattat, genom bruk av elementära uttryck och fraser	Utförligare än på grundnivån	Mer nyanserat och exakt

	Temaområden	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivån
G.	<p>Arbete Examinanden skall kunna berätta om sitt arbete och fråga om andras arbete, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • basuppgifter (anställning, arbetskamrater, chefer, heltidsarbete, deltidsarbete, belåtenhet med arbetet) • dagliga rutiner (arbetsdagens längd, början, slut, arbetsskeden, pauser, fritid, iakttagande av arbetstid) • arbetsåret (arbetsperioder, ledigheter, årstidernas inverkan på arbetet) • arbetserfarenhet (beskrivning av arbetet, kompetenskrav) • krav på språkkunskaper i det egna arbetet (korrespondens, fax, telefon, e-post, osv.) • eget yrke, yrkesområde och närliggande yrken • lön, status, arbetsplatsens anda och trivsel på arbetet • karriärutveckling och -ambitioner • arbetssäkerhet och ergonomi, faromoment • arbete och arbetslöshet • fackföreningsverksamhet (löner och förmåner) • möten och förhandlingar 	<p>Åtminstone nämna, kortfattat, genom bruk av elementära uttryck och fraser</p>	<p>Utförligare och mer nyanserat än på grundnivån</p>	<p>Utöver det föregående, utförligare och mer fördjupat också på ett allmänt plan</p>
H.	<p>Miljö och landskännedom Examinanden skall kunna beskriva sitt hemland och dess miljö. Vidare skall han känna till de viktigaste egenskaperna hos målspråkslandet och kunna begära mer information om detta, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • natur, miljö och miljövård, miljöhot • befolkning, näringsliv • väder, klimat, årstider • naturresurser 	<p>Kort och enkel beskrivning</p>	<p>Förståelse av mer omfattande helheter och förmåga att på ett allmänt plan redogöra för förhållanden i hemlandet</p>	<p>Jämförelse och analys på ett mer abstrakt plan än i det föregående (utifrån allmänna kunskaper)</p>

	Temaområden	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivån
I.	<p>Samhälle Examinanden skall kunna förmedla och ta emot information om det egna landets och ett annat lands samhällssystem, t.ex.</p> <ul style="list-style-type: none"> • befolkning (majoriteter, minoriteter) • läge (grannländer, internationella kontakter) • utbildningssystem (målsättningar, uppgifter, olika läroanstalter osv.) • religioner och ideologier • språkliga förhållanden • politiskt system (parlament, regering och statsöverhuvud, statlig och kommunal förvaltning, förtroendemän, tjänstemän) • historia (centrala skeden och följderna av dessa) • näringsliv (de viktigaste näringarna, arbetsmarknaden, privat konsumtion, offentlig ekonomi, beskattning, marknadsekonomi, EU, globalisering) • socialskydd (välfärdssamhälle, stödsystem) • rättsskydd (rättsväsen, mänskliga rättigheter, lagstiftning) • jämställdhet och jämlikhet (mellan kön och regioner, majoriteter och minoriteter) 	Närmast förståelse av grundläggande frågor, kortfattad redogörelse för dem med hjälp av basordförrådet	Förståelse av mer omfattande helheter och förmåga att på ett allmänt plan redogöra för förhållanden i hemlandet	Jämförelse och analys på ett mer abstrakt plan än i det föregående (utifrån allmänna kunskaper)

Kommunikativa syften eller språkfunktioner

De kommunikativa syftena eller språkfunktionerna är ungefär desamma på samtliga testnivåer; skillnaderna sammanhänger med hur omfattande och mångsidigt examinandena förväntas uttrycka sig. På grundnivån är det viktigt att examinandena kan uttrycka sig åtminstone enkelt och kortfattat. På mellannivån skall språket redan vara naturligare och bättre avpassat efter situationen, och på den högsta nivån bör examinandena behärska de olika språkfunktionerna effektivt och naturligt i enlighet med situationens krav.

	Funktioner	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivå
A.	Att lämna och begära sakuppgifter, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> • konstatera, nämna • berätta, beskriva, referera • förklara, rätta till, precisera, be om förklaring/precisering • fråga, skaffa upplysningar • svara jakande eller nekande 	Kortfattat med hjälp av elementära uttryck och fraser	Grundligare och mer nyanserat, stilen bättre anpassad till olika situationer	Mer abstrakt än på de övriga nivåerna och också i officiella sammanhang
B.	Att uttrycka sin egen åsikt, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> • uttala åsikter och fråga om sådana • argumentera för och emot • vara av samma åsikt, godta en åsikt • vara av annan åsikt, invända mot en åsikt • uttrycka kunskap, okunskap • uttrycka och ställa frågor om förvissningsgrad • uttala och kommentera positiv och negativ kritik och reagera på kritik • uttrycka avsikt • uttrycka plikt och nödvändighet 	Kortfattat med hjälp av uttryck och fraser	Grundligare och mer nyanserat, stilen bättre anpassad till olika situationer	Mer abstrakt än på de övriga nivåerna och också i officiella sammanhang

	Funktioner	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivån
C.	Att uttrycka och ställa frågor om känslor och attityder, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> • uttrycka glädje, tillfredsställelse och hopp • uttrycka sorg, otillfredsställelse, misströstan • uttrycka rådlöshet, besvikelse, vrede, oro och rädsla • uttrycka leda och frustrering • uttrycka intresse, tycke eller olust • uttrycka häpnad • uttrycka tacksamhet • uttrycka gillande och ogillande 	Kortfattat med hjälp av elementära uttryck och fraser	Grundligare och mer nyanserat, stilen bättre anpassad till olika situationer	Ännu mångsidigare, mer nyanserat och exakt
D.	Att uträtta ärenden, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> • handla och uträtta andra ärenden • begära och beställa något • beställa och avbeställa tid och annat dylikt • rådfråga och höra sig för, erbjuda hjälp och ge råd • be om lov, ge lov • påminna, varna • uppmuntra 	Kortfattat med hjälp av elementära uttryck och fraser	Mer exakt och stilen bättre anpassad till olika situationer	Mer nyanserat också i officiella sammanhang (t.ex. sammanträden, förhandlingar)

	Funktioner	Grundnivå	Mellannivå	Högsta nivå
E.	Att följa vedertagen social praxis och sociala normer, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> • hälsa och ta avsked • tilltala och svara på tilltal • presentera sig själv och andra • samtala i telefon • ta avsked och reagera när andra tar avsked (också i telefon) • be om ursäkt, beklaga, tacka, ge komplimanger eller gratulera och själv reagera på komplimanger och lyckönskningar • visa medkänsla • skicka och förmedla hälsningar • framföra eller motta inbjudan • artigt tacka nej • erbjuda hjälp 	I första hand i familjära situationer; kortfattat, någorlunda situationsenligt med hjälp av elementära uttryck och fraser	Bättre situationsanpassat i familjära och halv-officiella sammanhang	Mer nyanserat också i officiella sammanhang som vid representationsuppdrag
F.	Att påverka kommunikationen, t.ex. <ul style="list-style-type: none"> • fånga uppmärksamheten • avbryta artigt, komma in i en diskussion • begära preciseringar, upprepningar, bokstavering • bekräfta förståelse eller bristande förståelse • korrigera och precisera en formulering • tveksamhet, användning av utfyllnadsord • ge respons 	Kortfattat, med hjälp av elementära uttryck och fraser, onyanserat	Motsvarande en mer naturlig del av kommunikationen	Naturligt och nyanserat

ENGELSKA

NN (16.02.1958) har avlagt Allmän språkexamen på mellannivå i engelska språket. I ett godkänt test bedöms den allmänna språkfärdigheten med vitsorden 3–4. För övrigt bedöms språkfärdigheten i Allmänna språkexamina enligt en skala som omfattar sex nivåer, som beskrivs på omstående sida.

På grundval av testresultaten har examinandens språkfärdighet bedömts enligt följande:

Allmän språkfärdighet	4
Vitsord i delproven:	
Talförståelse	3
Talproduktion	4
Textförståelse	4
Skriftlig framställning	4
Ord och strukturer	4

Läroanstalt där examen avlagts:

Examensdatum:

MM
Ordförande för språkexaminationskommissionen

Denna examen grundar sig på lagen (668/1994) och förordningarna (669/1994 och 116/1999) om allmänna språkexamina.

En person som har deltagit i Allmänna språkexamina **på mellannivå** har genomfört ett språkfärdighetstest på ca tre timmar. Testet består av delprov i tal- och textförståelse, muntlig och skriftlig framställning samt i behärsknigen av ord och strukturer.

I testet på mellannivå bör examinanden bl.a.

- visa förmåga att reda sig även i mycket krävande vardagliga situationer och kunna uttrycka egna åsikter
- förstå det centrala innehållet i bandade meddelanden som bl.a. handlar om aktuella frågor
- läsa autentiska texter och förstå huvudinnehållet samt delvis även detaljerna
- skriva privata eller halvofficiella texter
- behärska ordförråd och strukturer

BESKRIVNING AV FÄRDIGHETSNIVÅERNA

Högsta nivån

6

Förstår utan svårigheter alla typer av talat och skrivet språk. Små nyansskillnader i uttryck bereder endast sällan svårigheter. Talar och skriver mycket ledigt i en stil som är anpassad till situationen och kan uttrycka även mycket små betydelseskiftningar. Behärskar grammatiken och ordförrådet i nästan alla situationer och det är ovanligt med bristande behärskning av ord och strukturer.

5

Förstår längre tal som i normalt tempo förs ansikte mot ansikte eller t.ex. i TV och radio, även om detta ibland kräver en del koncentration. Förstår strukturellt och språkligt komplexa texter och samtida litteratur. Talar och skriver ledigt och klart om olika ämnen, men ovanliga ord och komplicerade satskonstruktioner kan bereda svårigheter. Vanligen behärskar examinanden grammatiken och kan använda den, liksom också ordförrådet, mångsidigt och väl.

Mellannivå

4

Förstår längre tal som i normalt tempo förs ansikte mot ansikte och samtal om allmänna ämnen samt tal bl.a. i TV och radio, men vissa detaljer kan bereda svårigheter. Snabbt talspråk och dialektalt språk kan vara svårt att förstå. Förstår utan svårigheter texter som handlar om allmänna företeelser, även om vissa nyansskillnader i texten kan gå förlorade. Reder sig rätt bra även i obekanta

talsituationer. Kan skriva både privata och halvofficiella texter och framställa sina tankar så att de bildar ett logiskt sammanhang. Kan i tal och skrift skilja på formell och informell stil. Behärskar den elementära grammatiken och basordförrådet bra.

3

Förstår längre talsekvenser och det centrala innehållet i många TV- och radioprogram om ämnet är någorlunda bekant. Förstår vanliga texter som inte kräver kännedom om ämnet. Tal i normalt tempo och krävande texter kan vålla svårigheter om talsekvensen är lång och ämnet främmande. Reder sig i vanliga praktiska talsituationer och kan skriva enkla sammanhängande texter om vanliga företeelser, även om grammatiska och terminologiska brister ibland stör lästrytmen. Behärskar ordförråd som är förknippat med vardagliga situationer och den elementära grammatikens centrala strukturer väl.

Grundnivå

2

Förstår tydligt och enkelt tal som handlar om vardagliga och bekanta ämnen. Har lätt att förstå korta enkla texter och begriper huvudpunkterna i texter som behandlar bekanta ämnesområden. Reder sig i rutinemässiga talsituationer som kräver ett enkelt informationsutbyte. Uttalet är dock bristfälligt. Kan skriva korta enkla texter om vardagliga företeelser, men texten kan vara osammanhängande. Behärskar den mest elementära grammatiken och det centrala basordförrådet.

1

Förstår enkla och elementära uttryck vid långsamt och tydligt tal som handlar om företeelser förknippade med det egna livet eller den omedelbara konkreta omgivningen. Kan hitta information i enkla texter. Reder sig i mycket enkla talsituationer, men talet är långsamt och mycket osammanhängande och uttalet är bristfälligt. Kan skriva mycket korta texter, dock med åtskilliga språkliga brister. Känner till det mest elementära ordförrådet och en del av den elementära grammatikens strukturer.